

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Thesaurus Eloqventiae Sacrae Et Profanae, Saluti &
incolumitati Rerumpublicarum utilissimae**

Alberti, Alberto

Coloniae Agrippinae, 1669

Oblectandi laureola Adversarii expoliantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69225](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69225)

collegis, medicatâ inescatis dulcedine, inful-
sissimi plausus stipem exprimant, Orationes,
Concionesq; suas nequiter prostituere? ô vo-
luptatis servum pecus! ô castæ, castigatæque
eloquentiæ dedecora! Venustas quidem Ora-
tionis spernenda non est: quin omnem illum,
qui persuasionem non remoratur, cultû ultro
jam supra requisivi. Videndum tamen, nec
quid nimis, modusque apprime tenendus est.

*Oblectandi laurcola Adversarii expo-
suntur.*

184. **Q**uid si ego iam delicatos istos De-
clamatores hac etiam qualicun-
que oblectationis evocandæ gloriolâ, tam
suâ, tamque sibi, ut ipsi prædicant, additâ
nullâ ut vi durissimò ipsorum servitio, si eos
ita jactantes audimus, subduci posse videatur,
carere demonstravero? quid si argumentis
effecero, voluptarios istos dicendi artifices,
si cum nostris contendantur, ad deliniendos
jucunditate Auditores ineptè planè perorare?
Quid si extorsero, nullos concinnè magis,
quàm Ciceronianæ candidatos eloquentiæ,
conformare Orationem? Tunc scilicet Ad-
versarii naufragio non tantùm ingenii, ve-
rùm etiam oblectationis; non in mari impe-
riti, ac fluctuantis vulgi, sed in ipso vestrum
omnium, hoc est, sapientissimorum virorum
portu demergentur.

185. Sed antequam propiùs cum Adversa-
riis congregiar, perspicuitatis gratiâ quero
ex

ex illis , quo delectationis genere se antele-
 rendos contendant , Oratorione , an extre-
 neo ? Nam si decernunt voluptatem suis ab
 Orationibus , eujusmodi ea sit , longè mi-
 jorem , quam à solidâ eloquentiâ , procreari ,
 in ipso meridie turpiter cæcutiunt . Si enim
 quæcunque oblectatio , etsi minimè Orato-
 ria , neque Oratore digna , ab istis tamen
 recipitur , ineptiam statim videtis . Dele-
 ctant quippe & poetæ carminibus , & multo
 quidem , quàm Oratores , jucundius , utpote
 quibus delectatio curæ præ omnibus , cordi-
 que est : oblectant etiam digitorum præstigiis
 Circulatores in foro : oblectant & Mimi por-
 tentosis gestibus in scenâ : oblectant & Ci-
 tharædi suis fidibus in aulâ . Num igitur Con-
 cionator , quò blandius oblectet , & Poetæ
 carmina , & circulatorum præstigias , &
 mimorum rictus , & citharædorum fides
 afferat in suggestum ? quis adeo hebes , atque
 excors hæc tam portentosa mediteretur ; Age ,
 de Oratorum , vel Concionatorum ordine
 aliquis mimi gestus in pulpito ad unguem
 omnes pro Oratoriis representet . Caput
 principio statim apprimat pectori : deinde
 longior assurgat : mox summis pedum insiliet
 digitis : tum se in globum colligat : momento
 se explicet in saltum : rursus capite genibus
 inserto , manibusque pedem utrumque , flexis
 poplitibus , coxendici subjectum complecten-
 tibus , totum corpus in pilam veluti cogat , &
 per suggestum volvat ; illico postea luxatâ
 dorsi vertebrâ , averfis manibus arcuatus ,
 terram

terram tangens, pontis referat absidem: jam **E**
 manibus humi defixis; pedibusque in altum
 sublatis, pronus in caput inambulet? nunc
 per brevi pallio scitè caput obnubat: modo **F**
 labia binis digitis vastum in hiatus diducat:
 subinde alias atque alias gesticulationes, in-
 eptiasque frequentet. Jam si quis sive Ora-
 tor, sive Concionator hos gestus exprimat in
 suggestu, an non voluptate recreabit? an dul-
 ci quodam illicio non rapiet? Oblectabit si-
 ne dubio, & quidem maximè; quin etiam
 cunctos solvet in risum. At illa per Mimi ge-
 sticulationes ab Auditoribus, vel Spectatori-
 bus elicita voluptas num Oratoris, aut Con-
 cionatoris officio congruit? an fini utriusque
 consentanea est? num sapienter, atque ex arte
 Oratoriâ mimici hujusmodi gestus in foro,
 pro rostris, in senatu, aut in templo ab al-
 terutro redduntur? nullo modo. quidni au-
 tem reddantur? atqui jucundissimam volup-
 tatem, quam unam Adversarij dicendo co-
 nantur excitare, ingeniosâ talium motionum
 assimulatione suis Auditoribus allinent. Cur **G**
 ergo gestus hujusmodi ad eum oblectationis
 finem adeo accommodati, ab iisdem non ad-
 hibeantur? Cur negligentur? Nimirum quod
 Oratoris certi quidam, propriique sunt ge-
 stus, quorum venustate, sermonis, aut Orati-
 onis pronunciationi eleganter, prudenterque
 ancillatus, propriam etiam, certamque Ora-
 toris oblectationem gignere, suo à munere
 jubetur. Quemadmodum igitur Oratoris
 proprij quidam sunt gestus; ita etiam propria

N

qua-

quædam est dicendi forma, & peculiaris quoque delectandi ratio: atque ut per gestus Oratorios Concionator longè diversam voluptatem ab eâ, quàm per Mimicos ferit, Auditoribus inferit; ita etiam Auditores à solemniori eloquentiæ stylo longè aliam, quàm à Poetis, vel ab aliis artificibus, oblectationem percipiunt. Quamobrem si absurdissimus est, qui Mimicos gestus pro Oratoriis in Oratorio suggestu temerè substituit: ex a quo etiam præposterus est, atque amens, qui pro elocutione, atque oblectatione Oratoriâ, Poeticum stylum, oblectationemque ineptè supponit. Quid verò, si quis insanæ mentis Auditor Mimicos ab Oratore, vel à Concionatore gestus expectaret, aut posceret? Num is, aut ille tam inconsultæ expectationi, impudentique postulato salvo Oratoris, atque Concionatoris officio, & pudore, annuere posset, aut respondere? nihil minùs. At vos, Patres sapientissimi, ponite jam, aliquem levissimum ardelionem impotentissimumque oblectationis captatorem, oblectationem minimè Oratoriam, sed Mimicam, sed Poeticam, sed Comicam, sed scurrilem ab Oratore præstolari, ac requirere; neque se unquam illi, nisi huiusmodi delinitum oblectatione, plausus ullam strenam daturum, aut rehedonaturum, apertè profiteri. Equane, an iniqua; honesta, an absurda; sana, an insana ab ipso præstolaretur, ac peteret? Imò nihil iniquius, nihil absurdius somniaret; neque Orator suo muneri, atque ejusmodi petitioni

ni tam vecordi posset unà satisfacere. Sed extra hanc amentiā aleam se longè fitos clamant Adversarij; sibi que non minùs omnem delectationem, quæ Oratoria non fit, quàm Mimicos gestus, in Oratione fatentur displicere. Ego verò, Auditores, insignem hanc, insolitamque Adversarijs meis modestiam etiam atque etiam gratulor, illosque de tam prudenti, & pudibundâ sententiâ amo vehementer.

*Oblectatio Oratoria, honesta esse debet,
ac persuasioni congruere.*

187. **V**idendum igitur primò, diligenter-
que investigandum est, quænam,
aut qualis sit hæc delectatio germana, le-
gitima, & propria Oratoris. Quid hic a-
junt, quid sentiunt voluptatis architecti
Declamatores? Quænam oblectatio ab Ora-
tore tanquam verè Oratoria aucupanda est?
Illa profectò, & sola, quæ & honesta est, &
Oratoris fini, hoc est, persuasioni perquàm
officiosè servit: Honestam datâ operâ de-
lectationem, prudentissimi Judices, designo,
ne cui in mentem veniat, Oratorem gano-
nem esse aliquem, vel Epicurum, qui turpi **A**
impurataque assuescat, vel indulgeat volup- **B**
tati. Si quis enim ita desiperet, ut quam-
cunque oblectationem seu turpem, seu ho-
nestam ad Oratorem pertinere arbitraretur: **C**
ego sanè istiusmodi rabulam non in Orato-
rum ordinem plenum honestatis, ac digni-
tatis